

Mátyás atyja, az igazságos

belgrádi vársétányon sétafikáló és báméskodó turisták eleinte azt hitték, valami színpompás, korhű várjátékot fognak látni, amelyet az ő szórakoztatásukra szervezett a szerb főváros vezetése ezen a kissé párás és unalmas, júliusi délutánon: valahonnan alulról középkori gúnyákat viselő, fegyveres vitézek bújtak elő. A gyanútlan turisták meg voltak róla győződve, hogy a vitézek a vár belsejéből jönnek föl valami csapóajtón, amit eddig nem vettek észre. Pedig ha hisznek a saját szemüknek, azt látják, hogy ezek a feltűnően alacsony katonák – a legtöbbjük nem lehetett több százötven centinél – magából az anyaföldből keltek ki, a fellegrvár feltöltött, füves talajából. Egyes kirándulóknak, mint a közelben nézelődő Pantić családnak, első pillantásra olybá tűnt, mintha gyerekek öltöttek volna középkori ruhákat, de aztán a marcona, vértől és lőporfüsttől mocskos arcokat és a hosszú, lelógó bajuszokat látva hamar el is hessegették ezt a gondolatot. Eléggé szedett-vedettnek látszott ez a várjátékos sereg: kin jobb gönc volt, kin silányabb, kin páncéling volt, kin szakadt, koszos gyolcsing, kin sarkantyús csizma, kin szalmapapucs – csak nagyon kevesen akadtak, akiken teljes vértezet csillogott. A fegyverzetről már nem is szólva: kinél kiegyenesített kassa, kinél jobb napokat látott és sok fejet bezúzott buzogány volt, kinél kard, kinél íj, kinél füttykös, kinél vascsáklya vagy éppen szakállas puska, de olyan hadfi is akadt, aki parittyát lóbált a kezében. Egyre többen és többen lettek, már majdnem teljesen ellepték a fellegrvár sétányát, Pantićéknak is szöveget ütött a fejébe, hogy ennek a fele sem tréfa. Pantić úr úgy hallotta, mintha a katonák szerbül beszélnének, de valahogy nagyon régiesen, alig érthetően; Margó asszony pedig, Pantić úr vajdasági magyar felesége váltig állította, hogy a had magyarul beszél, de ő sem értett belőle szinte semmit.

A rengeteg nyüzsgő vitéz csak rövid ideig mutatta a káosz képét: meglepően gyorsan, nagy fegyvercsörgés közepette hadrendbe álltak, és szemlátomást várni kezdtek valamire. A turisták is vártak, gondolkodni is elfelejtettek, Pantićék ötéves kisfia tátott szájjal nézett, műanyag kardocskáját is kiejtette a kezéből, amivel az imént még a sétaút mellett a nagyobbra nőtt gazakat csépelte.

Nemsokára Pantić úr döbbenten vette észre, hogy szinte elfeketedik az ég, de nem nyári viharfellegetektől, hanem az égen komoran úszó, vastagon gomolygó füsttől, amely hatalmas régi ágyúk torkából szakadt az ég felé, ahol súlyos, tömör felhővé állott össze... Pantić úr riadtan oldalt pillantott, lenézett a mélybe, és a föld arculata egészen megváltozott: Belgrád egyszerűen eltűnt, a helyén rengeteg lófarkas sátor fedte be a síkot, amíg a szem ellátott. És ekkor fülrepező dör-

düléssel megszólalt az egyik ágyú, utána a másik, majd a harmadik, és hogy nagyobb legyen a hangzavar, kürtök és dobok lármája is betöltötte a levegőt.

– Indulj, fiam, Hunyadi... – szólott a hatalmas mennyégben az Úristen, és fényesleges tekintetét, amelytől megvakulna minden földi halandó, a jobbán ülő törökverőre vetette.

Az Úristen elgondolkodott: egy ízben – az 1898-as esztendőben – elszámította magát, amikor rosszkor, a kelleténél pár évezreddel korábban fúvatta meg a végítélet és a feltámadás harsonáját Gábiel arkangyallal, és véletlenül új életre keltette Zrínyi Miklóst és szigetvári kis seregét. Hiába, no, tévedni nemcsak emberi, hanem isteni dolog is, az egyhangú öröklétben alighanem megbicsaklott egy pillanatra az időérzéke. Most azonban belátta: még egyszer nem tévedhet, hiszen abból, hogy Zrínyit akkor feltámasztotta, sok galiba lett, inkább hátrány és baj származott belőle... Ezúttal jól megtervezett, célzott feltámasztásra volt szükség, olyanra, amely egyszersem spontánnak is tűnik, hiszen a feltámasztottaknak is meg kell hagyni a szabad akarat látszatát: az isteni szándékot az emberi akarat mögé kell bújtatni.

Többnyire visszafogta magát, amikor az emberi dolgokról volt szó, csak ritkán avatkozott be az emberi dolgok folyásába. Ezúttal végső elkeseredésében folyamodott a beavatkozás eszközához: látta Isten, hogy a széthúzás rossz, az összefogás pedig jó, s látta, hogy szegény Magyarországon a széthúzás uralkodik, amely elszüllyedéssel fenyegeti az országot. És a Jóistennek megesett a szíve a magyar hazán, mert emlékezett, hogy annak idején ez az ország s lakói a kereszténység pajzsai voltak. Mivel azonban a magyar nemzet mostanra teljesen elerőtlenedett, akaratától megfosztatott, és egyesek már azt sem állították állítani róla, hogy Mária is levette róla a kezét, a Jóisten úgy gondolta, nem ártana egy kis bátorságot, büszkeséget csöpögtetni a szívekbe.

Pantić úr megdörzsölte a szemét: nem tudta, hogy képzelődött-e, éberén álmodott, netán jelenést látott. A város újra megszokott képét mutatta: a Száva és a Duna lustán hömpölygött a vár lábánál, a távolban gyárkémények ontották a füstöt, az égen gomolyfelhők tornyosultak, és elhomályosították a napot. Aztán Pantić úr elbizonytalanodott, amidőn tekintetét ismét a vár belseje felé fordította: a hús-vér katonák türelmesen vártak. Valakire vagy valamire. Nem úgy festett a dolog, mintha a Pantić családot akarnák szórakoztatni ezen a délutánon.

Aztán a madárcsicsergéssel kimért délutáni csöndet szapora patazaj verte fel. A katonák fejüket fölszegve feszülten figyeltek, és meg-megzörrentették fegyvereiket. A lödöbögés egyre közelebből hallatszott, és egy perc múlva egy fújtató almásderes hátán, nagy porfelleg közepette megjelent egy talpig páncélos ember. Középtermetű volt, vastag nyakú, vállára omló fényes gesztenyeszín haja hullámos, szeme kerek, tekintete egyszerre komoly és vidám, arcszíne pirosas.

Pantić úr nem értett semmit az egészből, de nem tetszett neki a dolog, s nadrágja zsebébe nyúlt, hogy előhúzza mobiltelefonját. Hát persze, a mai kor embere már csak olyan, hogy ha valami nem tetszik neki, ha egy ismeretlen jelenséget fe-

nyezetőnek talál, szeretné nyomban eltávolíttatni – természetesen mással. Pantić úr a belgrádi rendőrségre gondolt, és már pötyögte is a számot. Miközben beszélt a diszpécserrel, fél szemmel látta, hogy a páncélos-lovas vitéz mellé érkezett egy fura madár is: egy barna barátcsuhába öltözött, tonzúrás, megszállott tekintetű pap, aki fél kézzel egy igen hosszú rúdon különös – piros keresztet és valami gömböt ábrázoló – zászlót tartott, és hevesen, széles mozdulatokkal magyarázott valamit a katonáknak. Pantić úr vázolta a helyzetet, a rendőrök pedig kérték, hogy maradjon vonalban, és addig is, amíg kiérkeznek, jelentse a történeteket. Ám a telefonos kapcsolat hamarosan megszakadt: a Pantić család menekülőre fogta a dolgot, mert váratlan és drámai fejlemény történt: lövések dördültek a mélyből, mire a középkori vitézek a várfalakhoz rohantak, és harcállásba helyezkedtek. Pantićék is megszenvedték a délszláv háborút, emlékeztek még Belgrád bombázására, nem volt ismeretlen fülüknek a fegyverropogás, az ember mégis mindig azt képzei, hogy életében a legutóbbi puskalövés az utolsó, mert a háborút nem lehet megszokni.

A szerb rendőrök azonnal erősítést kértek, mihelyt a csata helyszínét megláták. Érteni nem sokat értettek belőle, fogalmuk sem volt, kik harcolnak egymás ellen, és miért. Nem láttak bele rögtön a Teremtő kártyáiba, a Teremtő pedig nem tartotta fontosnak, hogy felvilágosítsa őket. A Teremtő csak a lényegre figyel, az apró dolgokra csak akkor, ha fontosak. A fontosak pedig itt nem a melléksze-replő rendőrök voltak, hanem a védők és a támadók: Hunyadi nándorfehérvári se-regét ostromolta alulról egy nagy csapat csetnik, akik röviddel a hősök feltámadá-sa után – ki tudja, honnan? – megjelentek a fellegrvár tövében. Szinte „a föld alól bújtak elő”, mondhatnánk némi iróniával, ha ennek a megfogalmazásnak nem lenne most igencsak hamis csengése. A csetnik szabadcsapatok, a délszláv háborúnak a nagypolitika mellett legnagyobb bűnösei, az etnikai tisztogatás élharcosai hatodik érzékükkel rögtön kiszagolják a fegyveres magyarokat, bárhol legyenek is. Szerbia fokozatos zsugorodása és a kimerítő balkáni háborúk miatt, valamint abbéli félelmükben, hogy legvégül majd a Vajdaság követel függetlenséget, a csetnik-ek érkezéskor vasvillaszemekkel és kibiztosított fegyverekkel meredtek a menny-orzági szép látomásoktól és az égi szférazenétől mosolygó magyar vitézekre. Odajöttek a fellegrvár alá, láttak, és lőttek az odafent álló védőkre, akik ötszázöt-ven évvel korábban megmentették hazájukat és a hálátlan Európát az oszmán in-váziótól. Isten azonban nem engedte, hogy a technikai fejlődésben meglevő több mint fél évezrednyi különbség miatt a hősök hátrányt szenvedjenek. A csetnik-ek tűzfegyverei nem tettek semmi kárt a vitézekben: a golyók mint jégeső a bádogte-tőn úgy kopogtak a vértéken és a fölkkunkorodó elejű sisakokon, s az isteni akarat a lány részek és az arcok felé repülő lövedékeket eltérítette. A vitézek várták, hogy kézitusára kerüljön sor: Isten úgy rendezte, hogy a testi erő és vitézség győzzön, ne az alamuszi golyó. A csetnik-ek hamarosan elunták, hogy semmi foga-natja sincs a lövöldözésnek: fölhágtak az egyik rendes turistalépcsőn, amit a védők nem ismertek (nem csoda, hiszen ötszázötven év múltán alig ismertek rá az azóta

többszörösen szétlőtt és átépített várra), és nekitámadtak a védőknek. Az egyik nagy hasú, vörös képű csetnik – arca szinte lángolt a magyargyűlölettől, és megtévesztésig hasonlított Seselj vajdára – puskatussal utat tört magának a vitézek között, és fölállt a fellegvár falára szétnézni, s egy pillanatra hosszú csövű puskájára mint valami zászlórúdra támaszkodott. De csak egy hosszú, az öröklébe nyúló pillanatra, hogy mindenki döbbsen odanézhessen, s azt láthassa, hogy Dugovics Titusz ráugrik, és magával rántja a mélybe.

A csetnik nem halt meg – annál rosszabb történt vele: eltörött a gerince, s élete hátralevő részére béna maradt. Az öreg horvát vitéz viszont komótosan föltápáskodott, leporolta dolmányát, nadrágját, és elindult visszafelé, a várfalra. A hősök halálukkal egyszer már kiérdemelték a halhatatlanságot, a Jóisten úgy vélte, fölösleges volna még egy hősi halál. Egyébként is, az ellenség reszkessen csak, mint a nyárfalevél, s tanulja meg becsülni a magyar hadvezér katonáit, tanulja meg a saját bőrén, hogy aki hozzájuk nyúl, nem viszi el szárazon.

A csetnikek lassan tanultak: csak úgy fél óra múlva, amikor már mind súlyos sebekkel feküdtek a sétányon vagy a fellegvár fala tövében, tehát csak akkor kezdtek rájönni, hogy itt valami nem stimmel, hogy valami nagyon rossz dolgot műveltek. Egyikük sem halt meg: megmaradtak, hogy tolószékben gurulva vigyék hírrül mindenhová a magyarok vitézségét.

Miközben a csetnikek vérbe fagyva a tanulságokat vonták le, a belgrádi rendőrség sem maradt tétlen: segítséget kért a reguláris katonaságtól, bár hogy pontosan miért, a rendőrpáncsnok képtelen volt elmagyarázni a belgrádi helyőrség vezetőjének. Csak annyit mondott, hogy „valami középkori ruhába öltözött, többségükben magyarul beszélő” egyedek harcolnak „a mieink” ellen. S ezzel párhuzamosan a szerb kormányt is értesítették a történekről, amely még a csata vége előtt haladéktalanul bekérte a külügyminisztériumba a magyar nagykövetet, és magyarázatot követelt tőle. A diplomata természetesen nem tudott semmiről. Amikor az utolsó csetnik nagyot nyekkent a fal tövében, és éppen kéz-, láb- és bordatörést szenvedett, már a magyar kormányt is értesítették. Egy darabig a két kormány egymásra mutogatott, mígnem a magyar fél kormányzati agytrösztjében valaki rájött, hogy épp ma van a nándorfehérvári győzelem évfordulója, s mivel volt neki irodalmi műveltsége is, kisütötte, hogy biztos megint valami író csinálja a balhét, mint annak idején a tréfás kedvű Mikszáth Kálmán, aki *Új Zrínyi* című művében feltámasztotta a szigetvári hőst és kis csapatát. Ez a valaki arra gondolt, hogy csak meg kell találni az írókat és irományát – melyben alighanem Hunyadi Jánost és seregét keltette új életre –, vissza kell vonatni vele, hogy ne mérgezze a két szomszédos ország viszonyát. Miközben az írókat keresték – egyébként teljesen reménytelenül, hiszen a mű még nem jelent meg nyomtatásban, sőt, még el sem készült, tehát az interneten sem lehetett utánanézni –, a helyzet tovább súlyosbodott. Hunyadi serege elvonult a várból, és a Duna partján gyülekezett. Indulás előtt többen látták, hogy az ösztövé barát, a szent Kapisztrán János rövid időre félrevo-nul, és térdre hullva mély imádságba merül. Amikor fölállt, csak intett a kezével északnak, s a katonák az áradó Duna vizének színén száraz lábbal átkelve megin-

dultak Magyarország irányába. Azután csak mentek, mentek éjjel és nappal, soha nem fáradtak el. A vajdasági mezőkön vígan daloltak a soknemzetiségű had katonái, hisz nemcsak magyarok voltak köztük, de szerbek is, horvátok meg csehek, és ki tudja még kifele-mífele származékok. Sok szegénylegény könnyes szemmel vonult végig azokon a vidékeken, ahonnét ötszázötven éve a gyújtó hangú Kapisztrán elhívta keresztény seregébe. A szerb rendőrség és katonaság alakulatai távolabbról követték őket, úgy is mondhatnánk, hogy „biztosították” a had útját. Egészen idilli is lehetett volna ez a menetelés a végtelenül tágas júliusi égbolt alatt, ha a gonoszság nem munkálna az emberben – kivált a csetnikben. A csetnik sem más, sem a maga kárán nem tanul. Az utak mentén, amerre a had elhaladt, szinte minden kilométerkőnél – mint a második világháborúban a németek ellen harcoló partizánok – hasalt két állig felfegyverzett csetnik, fölszerelve egy halom kézigránáttal és géppuskájukba számos rakasz lőszerrel. Vagy nem hallottak belgrádi társaik esetéről, vagy nem akartak róla tudomást venni, elég az hozzá, hogy tüzet nyitottak Hunyadi hadaira, és elvakult gyűlöletükben az utolsó töltenyt is kilőtték volna, ha – megunva a fülsiketítő ratatatát – oda nem ballag hozzájuk ilyenkor valamelyik feltámadt vitéz, és ketté nem töri a térdén a géppuskát, őket pedig földhöz nem vágja, és bele nem döngöli a hepehupás aszfaltútba vagy az árok földjébe. Ezek az alacsony termetű középkori vitézek, akiknek a csontjait még nem nyújtotta meg a sok cukor, nagyon erősek voltak.

A furcsa és csodálatos dolgoknak hamar híre megy, úgyhogy a vajdasági magyarlakta településeken hatalmas üdvölgés fogadta a beérkező katonákat: virágokat szórtak eléjük az útra, s ha a pálma megteremne a Délvidéken, akkor bizonyára pálmaágakat is terítettek volna szőnyeg gyanánt a vitézek lába elé. A harangok maguktól kondultak meg, s mindaddig zúgtak, míg a hadak át nem vonultak a településen. A magyar szervezetek képviselői és magánemberek először féltő tisztelettel, majd egyre jobban felbátorodva sorra-rendre kihallgatást kértek Hunyaditól, és amikor Mátyás atya kegyesen meghallgatta őket, elpanaszolták a magyarveréseket, s hogy milyen hátrányokat szenvednek a törvény előtt magyar voltuk miatt. Hunyadi homloka ilyenkor elborult, szeme összeszűkül, és példás büntetést ígért az ilyen istentelen cselekedetek elkövetőinek, amit rendszeren be is váltott. Vitézei felkeresték a szabadlábbon levő magyarverőket, és úgy helybenhagyták őket, hogy azok túlvilági kísértet korukban is megemlegették, és legközelebb százszor is meg gondolták, hogy kifogásolják-e, ha magyar szót hallanak az utcán. A szerb hivatalos szervek az önbíráskodás minősített eseteinek tekintették Hunyadi igazságszolgáltatását, és jegyzéket intéztek a magyar kormányhoz, hogy szüntesse meg a „magukat keresztieseknek valló magyar martalócok jogtiprását a Vajdaságban”. Ingerült hangú jegyzékváltások után a két ország kormányzervei abban állapodtak meg, hogy a konfliktus megoldása érdekében az Európai Unió illetékes szerveihez fordulnak, s hogy megkönnyítsék a közismerten lassú úniós bürokrácia dolgát, részletesen feltárták a helyzetet, ismertették mind a magyar, mind a szerb fél álláspontját az ügyben, és mintegy sürgős iránymutatást kértek. Valami központi titkárságról már másnap – meglepően gyorsan – visszaüzentek: „Az isteni beavatko-

zásra – már ha csakugyan arról van szó – nincs semmiféle forgatókönyvünk, annál is kevésbé, mivel – mint közismert – a kereszténység nem szerepel az uniós alkotmányban.” S ezzel az ügyet visszautalták nemzeti hatáskörbe.

A határátlépés tíz nap múlva történt, természetesen útlevel nélkül, a zöldellő mezőkön át. A szerb hatóságok nem örültek neki, hogy országukon idegen hadsereg vonult át, és „normális” körülmények között annak rendje és módja szerint megtámadták volna őket, de nem mertek tenni semmit, és végül nagyon is megkönnyebbültek, hogy Hunyadiék a csetnikveréseket leszámítva különösebb incidens nélkül elhagyták a Vajdaságot. A magyarveréseket elpanaszolókat nem érte semmiféle retorzió.

Ötszázötven év után újra tisztelni tanulta a világ a magyarokat.

A sereg, a magyar hivatalos szervek megdöbbenésére, nem észak felé, a székesfőváros felé tartott, hanem nyugatnak, és erőltetett menetben haladt Szigetvár irányába. A határátlépés után útba ejtették a mohácsi csatamezőt, ahol a katonák nem daloltak, hanem mélyen elszomorodtak, s ahol Kapisztrán tábori misét tartott a csata áldozatainak lelki üdvéért. Hogy honnan tudták, hogy Nándorfehérvár után hetven évvel épp ez a hely lett „nemzeti nagylétünk temetője”? Isten ezúttal – a Zrínyi ügyből okulva – a részletekre is gondolt: úgy látta jónak, hogy ezek a vitézek ne középkori bumfordisággal és tájékozatlansággal mozogjanak a mai világban, hanem tudjanak sokkal többet a hajdani eszüknél (majdnem annyit, mint vezérük), és legyenek tanulékonyak és rugalmasak.

A baranyai dombokon átkelve csakhamar elérték Szigetvárt, a másik nagy törökverő hősiességének dicső színhelyét. Véletlenül-e vagy szándékosan, nem tudni, de tény, hogy Hunyadiék egyszer csak a Magyar–Török Barátság parkban találták magukat. Mátyás atyja elképedve állt meg az emlékmű előtt, amely a hódító Szulejmánt és a magyar Zrínyi Miklóst ábrázolta. Hunyadi szeme összeszűkül, arca pirosabb lett, mint valaha, és kardjával a török arcra mutatott: – Ledönteni! – ordította, és el sem mozdult addig, amíg katonái a földdel egyenlővé nem tették a kőportrét. Ekkor keveredett oda lélekszakadva egy magyar kormányküldöttség, amely arra volt hivatott, hogy Hunyadit mielőbb Budapestre invitálja. Látva a rombolást, nagyon megijedtek, és kérlelni kezdték Hunyadit, hogy tartózkodjék a pusztítástól, és – ha lehet – ne nehezítse a gyümölcsözően épülő törökországi kapcsolatainkat.

– Miféle kapcsolatot akarnak maguk építeni az ellenséggel?! – förmedt rá az öltönyös, szemüveges fiatalemberre Hunyadi. – A halálos ellenségnek állítanak szobrot? Miféle emberek a mai magyarok? Ha az ellenség odamegy magukhoz egy pallossal, és kéri, hogy hadd vágassa le a fejüket, maguk odahajjták?

A küldöttségvezető elhallgatott. Erre nem lehetett mit válaszolni. Már a nyelvéen volt, hogy az emlékmű „nem a mi kormányunk alatt épült”, de aztán elharrapta. Nem is mert szólni többet, pedig szerette volna megtudakolni, hogy mi-ből tartja fenn magát a hadsereg. Talán csak nem zabrálásból? Vagy ha nem, akkor talán csak nem azt várják, hogy a magyar kormány tartson el ennyi embert

a pénzügyi megszorítások idején? Talán csak nem akarja Hunyadi, hogy még tovább nőjön a költségvetési hiány?

Nem hiába volt halhatatlan Hunyadi, nem csupán páncéllal, hanem mindentudással is fel volt vértézve a másvilágról. De evilági viszonylatban olybá tűnt, mint-ha Hunyadi kitalálta volna a küldöttségvezető gondolatait, amikor a következőt mondta:

– Nyugodjanak meg, kendtek, seregünk mennyei sereg, a vitézek csak lelki eldellet táplálkoznak, nincs szükségük semmiféle ellátásra, se kosztra, se kvártélyra. Ha katonáimnak mégis kedvük szottyanna egy kis földi lakomára, mulatozásra, ami megeshet, hiszen van földi testük, megveszik jó pénzen. – És ekkor Hunyadi elővett valahonnan a térde tájáról, két páncélszelvény közül egy aranyat, amelyet a küldöttségvezető először eurós érmének látott, de aztán amikor Hunyadi ráharpott jó fogaival, és a feléje nyújtotta, megértette.

– Most pedig sürgős dolgunk van a Felvidéken, oda tartunk, s csak utána vesszük Budapest felé az irányt... – világosította föl a pislogó embert Hunyadi.

Na, a kormányzati agytrösztnek sem kellett több, hogy kombinálni kezdjen, mit akarhat a törökverő Szlovákiában, ott, ahova soha el sem jutott a török.

– Úgy hallottuk ugyanis, hogy Pozsony városában egy tót atyafi, aki méltatlanul magas pozíciót tölt be, a magyarokat gyalázza – adta meg a magyarázatot a törökverő, mert rájött, hogy könnyebben ér célt, ha megelőzi utazásának a híre.

– Ó, dicső hadvezér, csak nem Jan Slotára gondol? Mi már szoltunk neki, hogy határolódjon el önmagától – felelte tisztelettudóan a küldöttségvezető.

– Az kevés! – mondta erre Hunyadi. – Maximálprogram: felnégyelni és testrészeit kitűzni a Felvidék négy csücskében. Minimálprogram: elűzni, hogy soha ne térjen vissza.

Ez utóbbi teljesült: a Szlovák Nemzeti Párt vezetője ijedtében hanyatt-homlok fölmenekült a Magas-Tátra rengetegébe, mobiltelefonját eldobta, mint Oszama bin Laden Afganisztán hegyeiben, és azóta is bujdokol a szélvihartól tarolt fenyőtörzsek között, ha szét nem tépte egy éhes toportyánfalka.

Budapesten a kormány az Országgyűlés Nándorfehérvár termébe hívta díszebédre a had vezetőségét és néhány válogatott vitézt. Tudniillik a feltámadottaknak volt rendes gyomruk, és tudtak enni halandó ember módjára is. A had a Parlament előtti téren sorakozott fel, és az égből a markába potyogó mannat eszegette türelmesen.

Odabent, a faburkolatú, neogótikus ablakú, elegáns teremben, ahová csak gyöngén szűrődött be a napfény, s ahol a kinti hőséggel ellentétben kellemesen hűs volt a levegő, megkezdődött a lakoma. Először a miniszterelnök, füttyülős barackot tartalmazó whiskyspohárral a kézben, tósztot mondott a vendégek tiszteletére, s a bevezető udvariassági tiszteletkörök után rá is tért a lényegre. – ...és szeretnénk, ha a mélyen tisztelt és nagyra becsült törökverőnk és dicső hada ma is felelősséget vállalna a hazáért, és a NATO és Európai Unió kötelezettségvállalásunk keretében kimenne sokat próbált vitézeivel Afganisztánba és Libanonba bé-

kefenntartónak, hogy e távoli országokban is tovább öregbítse a magyar katonák hírnevét. Emelem poharam...

– Nem megyünk ki sehova... – dünnyögte a bajsza alatt Hunyadi, és a protokollszabályokat megszegve a kelleténél korábban belekortyolt a pálinkába. Majd, amikor az ország első embere végzett a mondókájával, szólásra emelkedett, és ekképpen válaszolt: – Mélyen tisztelt miniszterelnök úr, kegyelmes országnagy uraim! Megtisztelő e bizalom, amellyel hadaimat kitüntetik, és amely szerint alkalmasnak tekintik őket arra, hogy hadi szolgálatot vállaljanak a hazáért, de – fájdalom! – nem azért jöttünk vissza a földre, hogy egy messzi országban megszüntessük törzsi hadurak egymás közti villongásait, vagy hogy a Szentföldön teremtsünk békét. A Szent Sír felszabadítására indított hadjáratok kora lejárt – folytatta Hunyadi, és nem lehetett tudni, hogy szándékosan beszél mellé, vagy nincs tisztában a jelen világpolitikai helyzettel –, katonáimmal nem áll szándékunkban keresztes hadjáratot folytatni a muszlimok ellen...

Enyhe moraj futott végig a vendéglátók során, mert megint csak nem értették, hogy most a nagy hadvezér a civilizációk harcáról beszél-e, vagy középkori retorikát használ.

– Nem megyünk sehova, itthon maradunk, mert itthon van dolgunk, itthon kell rendet teremtenünk... – mondta emelt hangon Hunyadi, majd lezútyant nehéz páncéljában a székre, amely megnyikordult alatta, s mintha még recsegett is volna kicsit az eresztekeinél, de ezt csak a balján ülő Kapisztrán és a jobbján helyet foglaló Dugovics Titusz hallotta, azt viszont mindenki, amit Hunyadi ültében még hozzátett az elmondottakhoz: –... a fejekben!

Nehéz sóhaj hagyta el ekkor a vendéglátók ajkát, a megkönnyebbülés sóhaja, mert a fejekben rendet teremteni még mindig sokkal biztatóbb perspektíva, mint katonai értelemben. A lakoma viszonylag nyugodtan zajlott, a menü újházi tyúkleves volt, újházi tyúkleves és újházi tyúkleves. Igen, nem tévedés, mert Hunyadinak annyira ízlett e leves, hogy nem is volt hajlandó mást enni. Rengeteg kenyeret is megevett hozzá, sőt, először kért egy fél cipót, kivájta a belét, és abba töltötte magának a levest. A vendéglátók megrökönyödésére kézzel nyúlt a levestálba, ha még egy szárnyra vagy mellre vágott... Nos, az Úristen – bokros teendői közepette – ismét nem volt eléggé körültekintő, amikor véletlenül meghagyta Hunyadi középkori szokásait. A csontokat a nagy hadvezér illetudóan az asztal alá helyezte, az asztalláb mellé. A kétdecis borospoharat, amelybe szorgosan töltögették neki a kékellő nedűt – hogy milyen vörösbor volt, arról nem szól a fáma –, egy idő után megunta, és egy nagyobb űrtartalmú kupát kért...

Hogy miként teremtett rendet a fejekben Hunyadi, arról a krónikások szemérmesen hallgatnak. Lehet, hogy csupán a jelenlétével és a példájával hatott? Tény, hogy már a következő esztendőben nemzeti ünnep lett július 22-e, a nándorfehérvári győzelem napja, noha eleinte sokan ellenezték az ünnepnapok számának növelését, tekintettel a kieső termelésre és az egyre növekvő költségvetési hiányra; tény, hogy pár esztendő múlva a magyar nép főleg a történelmi győzelmeiről em-

lékezett meg, nem a vereségeiről; tény, hogy katonai értelemben hazánk a térség legerősebb országa lett, amellyel senki sem mert ujjat húzni; tény, hogy hamarosan minden politikai erő nemzeti érzületű lett, mert összeforrasztotta őket a közös magyar érdek; tény, hogy az emberekben az egyoldalú materiális szemléletet felváltotta egy új lelkeség, amely az élet értelmét nem az anyagi javak és élvezetek hajszolásában, hanem a boldogság keresésében látta; tény, hogy Hunyadi feltámadása után tíz évvel számottevően emelkedett a népszaporulat: Magyarország – miként a tudósok egyre határozottabban állították – elkerülte a demográfiai katasztrófát; a multikulturális szemlélet visszaszorult, a farukat a katolikus templomok kupolája felé emelő műtehenek egyszer s mindenkorra eltűntek az országból, és egészséges egyensúly állt be a nemzeti kultúra és a külföld kultúrája között; tény, hogy az emberek egyre inkább az igazi értékeket keresték a talmi csillogás helyett, és a magyar könyvkultúra addig soha nem látott felvirágzásának lehetett tanúja az egész világ: az írók váltak a politika szürke eminenciáivá, és legfőbb szervezetük, a Magyar Írószövetség olyan gazdag intézmény lett, hogy már nemcsak a saját tagjait és azok családtagjait utaztatta nyaranta belföldön és külföldön egyaránt, hanem még az olvasók sokaságának boldog órákat szerző irodalmi hősöket is feltámasztotta sírjukból, és őket is üdülni vitte... Idősebb honfitársaink közül egyesek tán még emlékeznek rá, milyen kalandokba bonyolódott Krúdy Gyula Szindbádja, amikor az Írószövetség prózai szakosztályának vezetője görögországi üdülésre hívta meg...

Elég az hozzá, hogy Magyarország mintország lett, ahol a jólét, a műveltség, az elégedettség világviszonylatban is párját ritkította, olyan ország, ahol jó volt élni és meghalni, ahol boldogság és béke uralkodott a szívekben.

Amikor mindez bekövetkezett, az Úristen lenézett Magyarországra, és azt gondolta: „Ej, álmomban sem gondoltam volna, hogy a megátalkodott ember képes ekkora változásra... Hát, Isten tervez, ember végez...” – vont a meg Hunyadi áldásos tevékenységének summázatát.

Amidőn Hunyadi János egy csikorgóan hideg, szép téli napon úgy látta, hogy másodszori küldetését is teljesítette, összehívta katonáit, és felvonult velük Budavár alá, a róla elnevezett útra, a Halászbástya alá, ahol a szobra állott. Itt rövid beszédet intézett hozzájuk: – Dicső vitézeim, feladatunkat elvégeztük, most búcsúzom tőletek, de továbbra is álljatok készen, mert nem tudhatjuk, mikor közeleg el megint a mi időnk: lehet, hogy később ismét szükség lesz ránk, ha helyre kell tenni a dolgokat szent hazánkban... Isten veletek!

Ekkor Hunyadi János két kézzel hatalmas kardjára támaszkodott, majd hirtelen nőni kezdett, keményedni, az ábrázata egyre merevebb kifejezést öltött, aztán egyszer csak – hopp! – belépett a saját szobrába, s többet nem mozdult... A vitézei viszont egyre apróbbak lettek, ki meggömbült, mint egy „C” betű, ki szétterjesztett karjával, egyenes derékkal „T”-vé változott, ki egy reneszánsz kódex cirkalmas inicialéja lett, ki egyszerű ólombetű – egy szó, mint száz: mindnyájan zsiszsegve betódultak a levéltárakba, a köz- és magánkönyvtárakba, és újra elfoglalták helyüket a magyar és európai történelem legdicsőségesebb lapjain. ❀